

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 142/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. februára 2014 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 NcC/48/2013 z 30. januára 2013 (Rvp 17159/2013), sp. zn. 7 NcC74/2013 zo 6. februára 2013 (Rvp 17160/2013), sp. zn. 6 NcC/46/2013 z 31. januára 2013 (Rvp 17161/2013), sp. zn. 9 NcC847/2013 z 31. januára 2013 (Rvp 17162/2013), sp. zn. 9 NcC/48/2013 z 31. januára 2013 (Rvp 17163/2013), sp. zn. 9 NcC/46/2013 z 31. januára 2013 (Rvp 17164/2013), sp. zn. 8 NcC/46/2013 z 30. januára 2013 (Rvp 17165/2013), sp. zn. 6 NcC/45/2013 z 31. januára 2013 (Rvp 17166/2013), sp. zn. 6 NcC/48/2013 z 31. januára 2013 (Rvp 17167/2013), sp. zn. 10 NcC/83/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 17632/2013), sp. zn. 8 NcC/318/2013 z 25. marca 2013 (Rvp 17633/2013), sp. zn. 6 NcC/333/2013 z 28. marca 2013 (Rvp 17634/2013), sp. zn. 8 NcC/317/2013 z 25. marca 2013 (Rvp 17635/2013), sp. zn. 8 NcC/42/2013 z 5. februára 2013 (17636/2013), sp. zn. 10 NcC/94/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 17637/2013), sp. zn. 7 NcC/288/2013 z 18. marca 2013 (Rvp 17638/2013), sp. zn. 10 NcC/84/2012 z 19. februára 2013

(Rvp 17639/2013), sp. zn. 9 NcC/316/2013 z 21. marca 2013 (Rvp 17640/2013), sp. zn. 9 NcC/317/2013 z 21. marca 2013 (Rvp 17641/2013), sp. zn. 7 NcC/287/2013 z 18. marca 2013 (Rvp 17642/2013), sp. zn. 5 NcC/318/2013 z 3. apríla 2013 (Rvp 17643/2013), sp. zn. 10 NcC/317/2013 z 20. marca 2013 (Rvp 17644/2013), sp. zn. 10 NcC/87/2013 z 13. marca 2013 (Rvp 17645/2013), sp. zn. 10 NcC/86/2013 z 13. marca 2013 (Rvp 17646/2013), sp. zn. 10 NcC/316/2013 z 27. marca 2013 (Rvp 17647/2013), sp. zn. 6 NcC/344/2013 z 28. marca 2013 (Rvp 17648/2013), sp. zn. 6 NcC/345/2013 z 28. marca 2013 (Rvp 17649/2013), sp. zn. 6 NcC/351/2013 z 28. marca 2013 (Rvp 17681/2013), sp. zn. 6 NcC/349/2013 z 28. marca 2013 (Rvp 17682/2013), sp. zn. 6 NcC/346/2013 z 28. marca 2013 (17683/2013), sp. zn. 6 NcC/289/2013 z 13. marca 2013 (Rvp 17684/2013), sp. zn. 6 NcC/290/2013 z 13. marca 2013 (Rvp 17685/2013), sp. zn. 6 NcC/287/2013 z 13. marca 2013 (Rvp 17686/2013), sp. zn. 6 NcC/350/2013 z 28. marca 2013 (Rvp 17687/2013), sp. zn. 7 NcC/258/2013 z 18. marca 2013 (Rvp 17688/2013), sp. zn. 5 NcC/148/2013 z 19. marca 2013 (Rvp 17689/2013), sp. zn. 10 NcC/158/2013 z 21. marca 2013 (Rvp 17690/2013), sp. zn. 10 NcC/157/2013 z 21. marca 2013 (Rvp 17691/2013), sp. zn. 10 NcC/151/2013 z 13. marca 2013 (Rvp 17692/2013), sp. zn. 6 NcC/201/2013 z 21. februára 2013 (Rvp 17693/2013), sp. zn. 10 NcC/201/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17694/2013), sp. zn. 10 NcC/358/2013 z 25. apríla 2013 (Rvp 17695/2013), sp. zn. 8 NcC/200/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17696/2013), sp. zn. 6 NcC/203/2013 z 21. februára 2013 (Rvp 17697/2013), sp. zn. 10 NcC/203/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 17698 /2013), sp. zn. 6 NcC/205/2013 z 21. februára 2013 (Rvp 17699/2013), sp. zn. 8 NcC/198/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17700/2013), sp. zn. 8 NcC/199/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17701/2013), sp. zn. 5 NcC/199/2013 z 19. marca 2013 (Rvp 17702/2013), sp. zn. 10 NcC/198/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 17703/2013), sp. zn. 8 NcC/213/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17704/2013), sp. zn. 5 NcC/212/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17705/2013), sp. zn. 8 NcC/221/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17706/2013), sp. zn. 9 NcC/223/2013 zo 7. marca 2013 (Rvp 17707/2013), sp. zn. 5 NcC/218/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17708/2013), sp. zn. 8 NcC/218/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17709/2013), sp. zn. 5 NcC/200/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17710/2013), sp. zn. 8 NcC/211/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17711/2013), sp. zn. 6 NcC/199/2013 z 21. februára

2013 (Rvp 17712/2013), sp. zn. 8 NcC/205/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17713/2013), sp. zn. 8 NcC/197/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17714/2013), sp. zn. 10 NcC/197/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 17715/2013), sp. zn. 8 NcC/209/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17716/2013), sp. zn. 10 NcC/209/2013 z 27. februára 2013 (Rvp 17717/2013), sp. zn. 6 NcC/197/2013 z 21. februára 2013 (Rvp 17718/2013), sp. zn. 8 NcC/212/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17719/2013), sp. zn. 10 NcC/196/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17720/2013), sp. zn. 8 NcC/206/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17721/2013), sp. zn. 8 NcC/204/2013 z 8. marca 2013 (Rvp 17722/2013), sp. zn. 5 NcC/209/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 17723/2013), sp. zn. 6 NcC/209/2013 z 21. februára 2013 (Rvp 17724/2013), sp. zn. 10 NcC/204/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 17725/2013), sp. zn. 10 NcC/191/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 19272/2013 a Rvp 20461/2013), sp. zn. 5 NcC/142/2013 z 19. marca 2013 (Rvp 19273/2013 a Rvp 20475/2013), sp. zn. 8 NcC/141/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 19274/2013 a Rvp 20457/2013), sp. zn. 8 NcC/141/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 19274/2013 a Rvp 20457/2013), sp. zn. 10 NcC/143/2013 z 19. februára 2013 (Rvp 19275/2013), sp. zn. 10 NcC/190/2013 z 28. februára 2013 (Rvp 19276/2013 a Rvp 20459/2013), sp. zn. 9 NcC/324/2013 z 21. marca 2013 (Rvp 19277/2013 a Rvp 20463/2013), sp. zn. 6 NcC/386/2013 zo 17. apríla 2013 (Rvp 19278/2013 a Rvp 20458/2013), sp. zn. 10 NcC/322/2011 z 27. marca 2013 (Rvp 19279/2013 a Rvp 20476/2013), sp. zn. 8 NcC/324/2013 z 27. marca 2013 (Rvp 19280/2013 a Rvp 20460/2013) a sp. zn. 6 NcC/388/2013 zo 17. apríla 2013 (Rvp 19281/2013 a Rvp 20464/2013) a takto

rozhodol:

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 17159/2013 až sp. zn. Rvp 17167/2013, Rvp 17632/2013 až sp. zn. Rvp 17649/2013, Rvp 17681/2013 až sp. zn. Rvp 17688/2013, Rvp 17689/2013 až sp. zn. Rvp 17725/2013, Rvp 19272/2013 až sp. zn. Rvp 19281/2013, Rvp 20457/2013 až sp. zn. Rvp 20461/2013, Rvp 20463/2013, Rvp 20464/2013, Rvp 20475/2013 a sp. zn. Rvp 20476/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 142/2014.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 7. júna 2013, 14. júna 2013, 16. júla 2013 a 16. augusta 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), ktoré sú vymenované v úvodnej časti uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenia“).

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka Okresnému súdu Čadca, Okresnému súdu Liptovský Mikuláš, Okresnému súdu Námestovo a Okresnému súdu Žilina doručila žaloby, ktorými sa domáhala náhrady škody – nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení, smerujúce proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Ku vzniku škody malo podľa nej dôjsť kontinuálnym a zásadným zásahom do jej základných práv, najmä do práva na poskytnutie súdnej ochrany v zákonom predpokladanej kvalite a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľka v záujme ochrany svojho práva na spravodlivé konanie sformulovala *„už v úvode podanej žaloby požiadavku na to, aby nadriadený súd rozhodol pred prvotným prejednaním veci o prikázaní veci (tohto sporu) inému súdu, pretože sudcovia miestne a vecne príslušného Okresného súdu Žiar nad Hronom sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkovi konania (námiетка*

zaujatosti z objektívneho pohľadu)“. V rámci odôvodnenia svojej požiadavky okrem iného poukázala na skutočnosť, že okresné sudy, ktoré zapríčinili svojím nesprávnym úradným postupom vznik škody na jej strane, nemôžu byť zároveň orgánom súdnej moci, ktorý bude o tejto škode rozhodovať, ďalej na to, že takýmto postupom by došlo k nerešpektovaniu zásady „*nemo debet esse iudex in propria causa*“, a taktiež na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa rozhodovania o nestrannosti zákonného sudcu.

Krajský súd napadnutými uzneseniami rozhodol tak, že nevytlúčil všetkých sudcov označených okresných súdov z prerokúvania a rozhodovania v predmetných konaniach. Napadnuté rozhodnutia krajského súdu sú podľa sťažovateľky *«nesprávne, zakladajúce zásah do jeho základných práv, konkrétne:*

- základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. práva na súdnu ochranu a osobitne práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR) a práva na prerokovanie veci nestranným súdom;

- základného práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl.6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“), t. j. práva na nestranný súd zriadený zákonom.».

V rámci svojej argumentácie sťažovateľka poukázala aj na právne závery obsiahnuté v judikatúre ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce sa rozhodovania o nestrannosti zákonného sudcu (napr. nález sp. zn. II. ÚS 283/2009 z 26. novembra 2009, nález sp. zn. III. ÚS 116/06 z 5. septembra 2006, uznesenie sp. zn. II. ÚS 336/09 z 8. októbra 2009, nález sp. zn. III. ÚS 47/05 z 11. mája 2005, nález sp. zn. I. ÚS 46/05 zo 17. marca 2005, nález sp. zn. IV. ÚS 345/09 z 8. októbra 2009, rozsudok ECHR Findlay v. Spojené kráľovstvo z 25. februára 1997, odsek 73, rozsudok ECHR Kyprianou v. Cyprus z 15. decembra 2005 atď.) a odvolávajúc sa na ňu uviedla, že *„objektívna námietka porušenia nestrannosti je dôvodná. Dôvodnosť námietky porušenia nestrannosti je závažne podporená tiež tým, že:*

a) pomer sudcu k veci, ktorý má za následok jeho zaujatosť, v danej veci vyplýva aj z právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci, pretože môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach (ust. § 22 zákona č. 514/2003 Z. z.);

b) vylúčený je sudca aj preto, že získal o veci poznatky iným spôsobom, než z dokazovania na konaní (priamo výkonom funkcie sudcu na súde, ktorý škodu spôsobil);

c) do úvahy prichádza aj vzťah ekonomickej závislosti (zníženie rozpočtovaných prostriedkov súdu splnením povinnosti úhrady škody sťažovateľovi). “.

Podľa sťažovateľky objektívna skutočnosť spočívajúca v tom, že jej žaloby o náhradu škody spôsobenej rozhodovaním jednotlivých sudcov okresných súdov majú byť prerokované a rozhodnuté sudcami tých istých okresných súdov, ktorí majú medzi sebou „*minimálne kolegiálny a väčšina isto i priateľský vzťah*“, vyvoláva dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti všetkých sudcov okresného súdu, ktorí sa vzhľadom na dané okolnosti prípadu nemôžu javiť v očiach strán ako nezávislí. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že Krajský súd v Trnave, Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Prešove dospeli vo viacerých svojich rozhodnutiach v skutkovo a právne obdobných veciach k opačnému právnomu záveru, ako krajský súd v napadnutých uzneseniach.

Podľa sťažovateľky „*V danej veci nie je možné nastoliť nápravu porušených práv podaním dovolania z dôvodu podľa ust. §237 písm. g) OSP (dovolanie nie je prípustné)! Dovolanie nie je prípustné ani z iných všeobecných dôvodov...*“. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na konania ústavného súdu vo veciach vedených po sp. zn. I. ÚS 265/05, III. ÚS 24/05 a sp. zn. III. ÚS 74/2011, v ktorých preskúmaval rozhodnutia súdov o zaujatosti sudcov. Ústavný súd však uvedenú rozhodovaciu prax podľa sťažovateľky bez akéhokoľvek zdôvodnenia porušil práve a len v jej prípade. Sťažovateľka taktiež poukázala na odôvodnenie publikovaného uznesenia (Zo súdnej praxe č. 40/1998) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 20/97.

Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva „*v právnom štáte jednoznačný záver, že vo veci je daná právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodnúť o podanej ústavnej*

sťažnosti, pričom vzhľadom k existencii viac ako 10.000 pozitívnych rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky, ktoré predložil sťažovateľ ústavnému súdu ako dôkazy v konaní a ktoré svedčia o jednoznačnej potrebe vylúčiť okresné súdy z prejednávania a rozhodovania vecí s predmetom náhrady škody, neostáva nič iné, len zo strany ústavného súdu vyhovieť princípu legality a princípu právnej istoty a rozhodnúť podľa predloženého petitu“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami, zruší uvedené uznesenia, veci vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 17159/2013 až sp. zn. Rvp 17167/2013, Rvp 17632/2013 až sp. zn. Rvp 17649/2013, Rvp 17681/2013 až sp. zn. Rvp 17688/2013, Rvp 17689/2013 až sp. zn. Rvp 17725/2013, Rvp 19272/2013 až sp. zn. Rvp 19281/2013, Rvp 20457/2013 až sp. zn. Rvp 20461/2013, Rvp 20463/2013, Rvp 20464/2013, Rvp 20475/2013 a sp. zn. Rvp 20476/2013 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorého uzneseniam tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd o spojení týchto sťažností na spoločné konanie uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

2.2 K neprípustnosti sťažností vedených pod sp. zn. Rvp 17159/2013 až sp. zn. Rvp 17167/2013, Rvp 19275/2013, Rvp 20457/2013 až Rvp 20461/2013, Rvp 20463/2013, Rvp 20464/2013, Rvp 20475/2013 a sp. zn. Rvp 20476/2013

Podľa § 24 písm. a) a b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len

o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené, a tiež vtedy, ak ústavný súd už v tej istej veci koná.

Prekážka prv začatého konania (litispendencia) bráni tomu, aby na ústavnom súde prebiehali dve konania, prípadne viac konaní v tej istej veci. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O prekážku litispencie nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci. Obdobne aj prekážka už rozhodnutej veci (res iudicata) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval v tých istých veciach.

Ústavný súd zistil, že pod sp. zn. Rvp 14918/2013 až sp. zn. Rvp 14926/2013 sa na ústavnom súde viedli konania o sťažnostiach sťažovateľky doručených 29. apríla 2013 proti krajskému súdu, ktoré ústavný súd spojil na spoločné konanie a rozhodol o nich uznesením č. k. III. ÚS 404/2013-10 z 28. augusta 2013 tak, že ich odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu na konanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na to, že sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 17159/2013 až sp. zn. Rvp 17167/2013 doručené ústavnému súdu 7. júna 2013 sa týkajú totožných vecí (t. j. rovnakých uznesení krajského súdu, ktorými krajský súd rozhodoval o vylúčení sudcov Okresného súdu Liptovský Mikuláš) a obidvoma skupinami sťažností sťažovateľka namietala porušenie tých istých základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospel ústavný súd k záveru, že v tých istých veciach už bolo ústavným súdom rozhodované. Keďže dôvody, pre ktoré boli skoršie sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 14918/2013 až sp. zn. Rvp 14926/2013 odmietnuté, naďalej trvajú a podmienky na konanie ústavného súdu splnené nie sú, ústavný súd sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 17159/2013 až sp. zn. Rvp 17167/2013 odmietol ako neprípustné podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K obdobným záverom dospel ústavný súd aj vo vzťahu k sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 20462/2013 doručenej ústavnému súdu 16. augusta 2013, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 719/2013-10 z 11. decembra 2013 tak, že ju odmietol pre

nedostatok právomoci ústavného súdu na konanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na to, že sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 19275/2013 doručená ústavnému súdu 16. júla 2013 sa týka totožnej veci (t. j. rovnakého uznesenia krajského súdu, ktorým bolo rozhodované o vylúčení sudcov Okresného súdu Čadca) a obidvoma sťažnosťami sťažovateľka namietala porušenie tých istých práv, ústavný súd aj v tomto prípade dospel k záveru, že v uvedenej veci už ústavný súd rozhodoval, a preto sťažnosť sp. zn. Rvp 19275/2013 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti pre existenciu prekážky res iudicata vyplývajúcu z § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Napokon ústavný súd zistil, že pod sp. zn. Rvp 19272/2013 až sp. zn. Rvp 19274/2013 a sp. zn. Rvp 19276/2013 až sp. zn. Rvp 19281/2013 prebiehajú na ústavnom súde konania o sťažnostiach sťažovateľky doručených 16. júla 2013, avšak pod sp. zn. Rvp 20457/2013 až sp. zn. Rvp 20461/2013, Rvp 20463/2013, Rvp 20464/2013, Rvp 20475/2013 a sp. zn. Rvp 20476/2013 sú vedené na ústavnom súde konania o totožných sťažnostiach doručených 16. augusta 2013. V obidvoch skupinách sťažností je namietané porušenie tých istých práv, tými istými uzneseniami krajského súdu, ktorými krajský súd rozhodoval o vylúčení sudcov Okresného súdu Čadca. Podľa zistenia ústavného súdu vo všetkých týchto veciach vystupujú identickí účastníci konania (sťažovateľka a krajský súd), predmet uvedených konaní je identický (namietané porušenie sťažovateľkiných základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami) a sťažnosti vychádzajú z totožnej právnej argumentácie. Začatie konaní pod sp. zn. Rvp 19272/2013 až sp. zn. Rvp 19274/2013 a sp. zn. Rvp 19276/2013 až sp. zn. Rvp 19281/2013 teda bráni tomu, aby proti tým istým uzneseniam krajského súdu prebiehali pred ústavným súdom súbežne aj ďalšie konania. Preto bolo potrebné sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 20457/2013 až sp. zn. Rvp 20461/2013, Rvp 20463/2013, Rvp 20464/2013, Rvp 20475/2013 a sp. zn. Rvp 20476/2013 odmietnuť ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu litispendencie vyplývajúcej z § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde.

2.3 K podmienkam prerokovania ostatných sťažností

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky ostatnými prerokúvanými sťažnosťami malo dôjsť v dôsledku toho, že napadnutými uzneseniami krajský súd nevylúčil všetkých sudcov toho-ktorého okresného súdu z prerokovania a rozhodovania napadnutých vecí sťažovateľky napriek tomu, že škoda, ktorú si v podanej žalobe uplatnila, vznikla v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom tých istých okresných súdov.

Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavnoprocených princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Občianskom súdnom poriadku garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prerokovania a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 12 až § 16 OSP). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhoduje sudca, ktorý mal byť podľa subjektívneho názoru účastníka konania z ďalšej účasti na jej prerokovaní a rozhodovaní vylúčený, je dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (v danom prípade sťažovateľky, ktorá podala námietku zaujatosti voči sudcom okresného súdu) a vylúčiť nimi označených sudcov z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby (v tomto prípade

návrh na vylúčenie všetkých sudcov z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť) a rozhodnúť o ňom.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých „všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje” (I. ÚS 9/00), v dôsledku čoho „do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť iba vtedy, ak by ich rozhodnutia (a im predchádzajúci postup) boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré nebolo napravené ani v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov” (I. ÚS 24/00).

Pokiaľ právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy pomocou riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Občianskeho súdneho poriadku, nie je možné domáhať sa ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd na jej námietky neprihliadal a označenými uzneseniami rozhodol zjavne neodôvodnene. Ústavný súd však pripomína, že po prerokovaní a následnom vydaní rozhodnutia vo veci samej má sťažovateľka vždy právo v rámci riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov – odvolania a dovolania – namietať aj skutočnosť, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Ustanovenie § 221 ods. 1 písm. g) OSP zakladá prípustnosť odvolania proti každému rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci samej a § 237 písm. g) OSP zase prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu aj z dôvodu, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi, postupov a judikatúry všeobecného súdnictva sú závažné procesné pochybenia v konaní všeobecných súdov (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy) dôvodom i na podanie dovolania (IV. ÚS 26/04, IV. ÚS 201/04).

V predmetnom konaní teda v prípade využitia oprávnenia podať dovolanie priamo proti rozhodnutiu krajského súdu v merite veci (nie však proti rozhodnutiam krajského súdu o vznesených námietkach zaujatosti) opätovne existuje „iný súd“, a to najvyšší súd povolaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľky. Neobstojí teda argumentácia sťažovateľky, že po vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu nemá žiadne právne prostriedky nápravy prípadného porušenia označených práv.

Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkým účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Takýto postup však vylučuje princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Preto ústavný súd nemá dostatok právomoci na preskúmanie sťažovateľkiných námietok nezákonného sudcu, ktoré smerujú voči napadnutým uzneseniam.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd ostatné sťažnosti sťažovateľky vedené pod sp zn. Rvp 17632/2013 až sp. zn. Rvp 17649/2013, Rvp 17681/2013 až sp. zn. Rvp 17688/2013, Rvp 17689/2013 až sp. zn. Rvp 17725/2013, Rvp 19272/2013 až sp. zn. Rvp 19274/2013 a sp. zn. Rvp 19276/2013 až sp. zn. Rvp 19281/2013 odmietol pri ich predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd k tomu navyše poznamenáva, že pokiaľ by sa v ďalšom priebehu konania objavili nové skutočnosti objektívne a dôvodne vzbudzujúce pochybnosť o nestrannosti a nezaujatosti sudcov konajúcich v sťažovateľkiných veciach, môže sa sťažovateľka ochrany svojho práva na prerokovanie veci pred nezávislým a nestranným súdom domáhať vznesením nových námietok zaujatosti (§ 15a OSP), prípadne prostredníctvom opravných prostriedkov [§ 201 a § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. g) OSP, resp. § 237 písm. g) OSP], o čom svedčí aj judikatúra najvyššieho

súdu, v zmysle ktorej: „*Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g) O. s. p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval, ak v námietke boli uvedené nové skutočnosti*“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 153/96 z 21. augusta 1997).

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2014